

AMZV ČR, PrS, kart. 59, fasc. 5, č. 151. Kópia, strojopis.

¹ Pozri dok. č. 120.

² Pozri dok. č. 106.

³ J. Wettstein na margo č-s. nóty z 28. 10. 1938 informoval svoju vládu: „Chvalkovský sa predtým mnohými ospravedľoval a za strnulú formuláciu nóty vinil slovenských ministrov. Dôverne mi poradil, nech maďarská vláda najprv požiada arbitrov o vyriešenie druhého bodu č-s. nóty, t. j. aby sa odstúpilo územie, ktoré nie je sporné.“ MOL, Küm. res. pol. 1939 – 7a – 1276.

⁴ Pozri dok. č. 123.

123

28. október, 18.45, Praha.

Č-s. minister zahraničných vecí F. Chvalkovský odovzdal maďarskému vyslancovi J. Wettsteinovi odpoveď na nótu z 27. 10. 1938, v ktorej sa č-s. vláda zaväzuje požiadať Nemecko a Taliansko o arbitráž a podriadiť sa jeho rozhodnutiu v otázke odstúpenia územia maďarskej menšiny.

No. 152.470/II-1/38.

Monsieur le Ministre.

En réponse à la note de Votre Excellence No 529/I-1938 du 27 octobre 1938¹, mon Gouvernement me charge de vous communiquer ce qui suit:

Le Gouvernement tchécoslovaque constate avec satisfaction que le Gouvernement hongrois est d'accord pour recourir à l'arbitrage de l'Allemagne et de l'Italie, avec l'obligation de se soumettre d'avance à la décision desdites Puissances.

Il maintient son point de vue exposé dans les notes précédentes et fait ressortir entre autres à nouveau que les négociations actuelles ne peuvent avoir trait qu'à la question de la minorité hongroise.² Il est très heureux d'être en parfait accord avec le Gouvernement Royal pour „attribuer la plus haute importance à une solution aussi rapide que possible de la question territoriale entre les deux Etats.“ Il a en outre une pleine confiance dans l'arbitrage et il est sûr qu'il en est de même pour le Gouvernement hongrois qui a suggéré cette procédure.

C'est pour ces raisons qu'il a l'honneur de faire les propositions suivantes:

1. Dans les 24 heures après la réception de la présente note par le Gouvernement de Budapest, les deux Gouvernements prieront l'Allemagne et l'Italie d'arbitrer leur différend.

2. Si le Gouvernement hongrois croit devoir maintenir son point de vue d'après lequel un accord existerait déjà concernant certains territoires, point de vue auquel le Gouvernement tchécoslovaque ne peut s'associer, mon Gouvernement propose dans l'intérêt d'une solution rapide que les arbitres se prononcent eux-mêmes aussi sur cette différence de vue.³

3. En ce qui concerne la question de l'occupation à laquelle se réfère la note du 27 octobre, le Gouvernement tchécoslovaque est sûr que la décision arbitrale la réglera le plus rapidement possible. Les milieux militaires compétents tchécoslovaques se sont d'ailleurs déjà mis en rapport avec l'attaché militaire hongrois à Prague pour procéder à des échanges de vues dans ce but.

Le Gouvernement tchécoslovaque espère fermement que le Gouvernement hongrois trouvera possible de s'associer sans retard à ces propositions. Ce serait la voie la plus rapide pour arriver au but souhaité par les deux Gouvernements.

Veillez agréer, Monsieur le Ministre, l'expression de ma haute considération.

Vážený pán minister,

v odpovedi na nótu vašej Excelencie č. 529/I-1938 z 27. októbra 1938¹ ma moja vláda poverila oznámiť Vám nasledujúce:

Československá vláda s uspokojením konštatuje, že maďarská vláda sa obrátila vo veci arbitráže na Nemecko a Taliansko a súhlasí so záväzkom vopred sa podriaďiť rozhodnutiu týchto mocností.

Svoje stanovisko, vyjadrené v prechádzajúcich nóтах, nemení a opäť zdôrazňuje, že súčasné rokovania sa vzťahujú len na otázky maďarskej menšiny.² Je potešiteľné, že existuje plná zhoda s kráľovskou vládou v otázke, „aby sa najväčší význam prikladal čo najrýchlejšiemu vyriešeniu teritoriálnej otázky medzi našimi dvomi štátmi“. Navyše, k arbitráži prejavuje plnú dôveru a je si istá, že rovnaký postoj zastáva aj maďarská vláda, ktorá tento postup navrhla.

Preto mám tú česť predniesť nasledujúce návrhy:

1. Po prijatí tejto nóty maďarskou vládou v Budapešti obidve strany v priebehu 24 hodín požiadajú Nemecko a Taliansko, aby rozhodli o ich spore.

2. Ak sa maďarská vláda domnieva, že má právo trvať na stanovisku, podľa ktorého už bola dosiahnutá zhoda v otázke riešenia určitého územia, s čím sa československá vláda nestotožňuje, v záujme rýchleho vyriešenia problému moja vláda navrhuje, aby o tomto rozdielnom stanovisku sa vyjadrili sami arbitri³.

3. Čo sa týka otázky obsadenia územia, na ktorú sa odvoláva nóta z 27. októbra, československá vláda je presvedčená, že najrýchlejšie to môže vyriešiť arbitrážne rozhodnutie. Okrem toho kompetentné československé vojenské kruhy už nadviazali kontakt s maďarským vojenským pridelencom v Prahe a pristúpili k výmene názorov za účelom dosiahnutia tohto cieľa.

Československá vláda pevne verí, že maďarská vláda čo najskôr a bez meškania sa pripojí k týmto návrhom. Bol by to najrýchlejší spôsob, ako dosiahnuť želaný cieľ medzi našimi dvomi vládami.

Pán minister, ráčne prijať prejav mojej najhlbšej úcty.

AMZV ČR, PrS, kart. 58, fasc. 11, č. 149. Kópia, strojopis.
DIMK, II., s. 868 – 869.

¹ Pozri dok. č. 120.

² J. Wettstein po rozhovore s Chvalkovským 28. 10. 1938 hlásil Kányovi, že „minister zahraničných vecí zjavne bol dotknutý tým, že trváme na stanovisku práva na sebaurčenie pre všetky menšiny v Československu. Vyhlásil, že nie sú a ani viac neexistujú menšiny, ktoré žiadajú plebiscit, pretože Československo sa pretvorilo na federatívny štát, v ktorom Slováci a Rusíni spolupracujú s Čechmi. Poznámka, že v Mnichovskej zmluve sa hovorí zo strany štyroch veľmocí len o budúcich garanciách českých hraníc. Budú radi, ak aj Maďarsko oficiálne bude tieto garantovať, avšak na odvetu nie sú ochotní poskytnúť osobitné koncesie. Podľa neho naše zotrvanie na uvedenom stanovisku vyvolalo veľmi zlý dojem u Slovákov a Rusínov a prekáža aj v dohode v iných otázkach“. DIMK, II., s. 860.

³ Maďarská vláda aj potom trvala na svojom prechádzajúcom stanovisku a 29. 10. sa domáhala u talianskej vlády, aby sa arbitráž netýkala celého požadovaného územia, ale len tzv. sporného územia a zabezpečenia práv maďarskej menšiny v Bratislave. Maďarské stanovisko bolo motivované obavou, že č.-s. vláda ešte v poslednej chvíli bude žiadať v prípade straty miest na východe krajiny kompenzáciu územia na inom mieste. DIMK, II., s. 871 – 872.

29. október, 12.45, Praha.

Maďarský vyslanec J. Wettstein v nóte oznamuje, že maďarská vláda už požiadala Nemecko a Taliansko o vykonanie arbitráže a vyzýva č.-s. vládu, aby urobila to isté.